

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput I. Restitutio ab uxoribus, filiis, ac famulis facienda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

SECTIO IV.DE
RESTITUTIONE IN SPECIE.**CAPUT I.***Restitutio ab uxoribus, filiis, ac familia
facienda.*

Quoad uxores distinguendum est; habere quidem ipsæ possunt bona paraphernalia quæ ad ipsas spectant, aut bona quæ industria sua lucratae sunt, aut quæ per legatum, alio modo ipsæ acquisierunt.

Peccat uxor, quæ marito suo bona furripit, quorum ille dominium habet vel usumfructum, veluti bona dotalia, si notabilem summam sine legitima causa furripiat; unde novorum Calustarum falsa est doctrina, qui eisdem hæc furari permittunt, ut seipsas ornent, & ludant. Dixi *notabilem summam*, quæ juxta mariti bona, summumque est metienda. Dixi *sine legitima causa*, nam si parvum quid uxor surriperet, ut elemosinam erogaret, quam vir facere negligit, vel ut familiam suam aleret, cui vir non satis consulit, non peccaret, nec restitutioni esset obnoxia: verum nihil potest furripere, ut sibi providuitatis tempore consulat, sub prætextu quod maritus bona sua dissipet. Id bene attendent

Confessarii; sæpius etenim facere id solent Provincie mulieres, quæ fere omnes privatum peculium habent, quo in sui commodum utuntur, quin filiis suis etiam egentibus consulant.

At mulier, quæ parentes suos egentes conspiceret; possetne viro suo pecuniam furrripere, ut illis succurrat?

Respondeo, debere ipsam prius a marito petere, unde parentibus subveniat: quod si maritus id neget, existimo posse illam aliquid furrripere, ut parentum necessitati succurrat, non ut illos ditet, aut illis superflua comparet; quo casu oportet, ut post viri sui mortem, harum expensarum filiis suis, si petant, rationem reddat, ipsasque a dote sua detrahat.

Peccat quoque filius, qui patri suo bona furrripit, quorum pater dominium vel usumfructum habet; nam si filius Beneficium possideat, quorum fructus pater percipit, non peccat filius, si horum fructuum valorem furrriperet, qui ad se, non ad patrem spectat.

Si filius sæpius & humiliter patrem rogavit, ut sibi necessaria pro honesta status sui conditione suppeditet, idque præstare pater recuset, potest filius sibi necessaria furrripere. Dixi *necessaria*, non superflua; quidquam enim furrripere nequit, ut illud vane & ambitiose infumat. Plerumque filii familias sibi blandiuntur, putantque se posse patribus suis illa furrripere, quibus in vestium pompa, luxuque abutantur. Rigidi in hoc sint Confessarii, & quælibet potius hujus-

hujusmodi furta prohibeant, quam luxum, alique vitia nimia indulgentia foveant.

Filius, qui patri suo furatus est, tenetur ad restitutionem, & illud in specie, si extat, patri suo tenetur reddere, vel æquivalens, si rem ablatam consumpsit; idque ex propriis bonis præstare debet, si hæc possideat, vel in paternæ hæreditatis divisione damnum, quod fratribus attulit, debet resarcire.

Verum si probabiliter præsumere liceat, patrem restitutionem non fore petiturum, nec fratres aut sorores damni reparacionem peturos, tunc non tenetur filius restituere. Porro patris voluntas potest cognosci ex amore quo filium prosequitur, ex sua pecuniæ despicientia, & ex peculiaribus aliis circumstantiis (a).

(a) Major certo quantitas in uxorum, & filiorum, quam extraneorum furtis requiritur. Quæ autem quantitas ad grave peccatum sufficiat, gravemque restituendi obligationem pariat, una ac generali regula determinari nequit; sed magis ad facultates, statum ac genium parentum, aliasque circumstantias est respiciendum. Sæpius parentes magis quoad modum, vel abusum, quam quoad ipsam substantiam sunt invitati. Semper itaque ab ejusmodi furtis filios retrahere, damna in familiam redundantia, malasque sequelas inde exponere; raro restitutionem, ex hæreditate faciendam imponere Confessarius debet, præsertim quia fratres aut sorores eadem plerumque praxi utentes damna mutua compensatione elidunt.

Si filius in domo paterna operaretur, ejusque labor famuli operam æquaret; possetne patri suo tantumdem surripere, quantum hic pro famuli mercede solveret?

Respondeo cum distinctione: vel pater hic pauper est, vel dives, & filius vel ob spem mercedis operatur, vel nullam labore suo mercedem quærit. Si pater pauper est, tenetur filius illi gratis servire, ideoque nihil potest surripere; quemadmodum nec surripere quidquam potest, si gratis intendat operari, cum pater dives est. Sed si mercedem veluti extraneus lucrari voluit, idque patri significavit; potest tunc filius aliquid operæ suæ æquivalens patri surripere, si est emancipatus; etenim per emancipationem bonorum patris proprietatem acquirit, & usumfructum. Quod si non est emancipatus, sicut solam proprietatem, non usumfructum acquirit juxta leges, ideo vivente patre nihil potest surripere: sed eo mortuo pro suæ operæ merito aliquid potest accipere.

Peccant etiam famuli, & famulæ dominis suis surripientes panem, vinum, obsonia, & his similia, quorum quotidianum usum habent, sed restitutioni non sunt obnoxii, quando hæc surripiunt, ut ipsi absument, sintque res exiguæ, quas probabiliter domini tribuerent, si peterentur (a). Sed si hæc furantur, ut
ven-

(a) Rebus hisce exiguis accenseri nequeunt quotidianus, aut valde frequens potus Caffee, haustus vini, aut alia mensæ adhuc servientia esculenta,

vendant, aut aliis donent, ad restitutionem tenentur. Restituere quoque tenentur, si optimum vinum furripiant, quod famulis tribui non solet, aut escas delicatiores; hæc etenim necessaria illis non sunt, nec famulis illa tradere domini volunt.

CAPUT II.

Restitutio Judicibus, Advocatis, Procuratoribus & Notariis incumbens.

Judex, qui injusta sua sententia, aut ignorantia bona auferit alicui, juxta sanctum Thomam ad restitutionem tenetur (2. 2. qu. 76. art. 1.) quia injuste alteri injuriam affert, officium recipit sine scientia ad illud exercendum re-

lenta, de quorum furtiva consumptione delicatæ ancillæ sæpius se accusant; raro, aut nunquam se emendant. Hæc quippe annum in computum ducta in grave damnum coalescant, quod unice reali successiva restitutione; non autem (prout nonnulli inepti hujusmodi furtorum fautores putant) oratione, vel majore in famulatu solertia est resarciendum. In casu, quo de domini contraria voluntate ancilla dubitat, vel caute inquirere, vel eo loco ac tempore, quo videri ab heri &c. queat, prius facta reiterare debet; & brevi quid de præterito judicandum, quidque pro futuro sit faciendum, cognoscere. Eadem regula circa pauperes, vel clancularis coadjutrices &c. est servanda. Huc spectat propositio ab Innocentio XI. damnata: *Famuli & famulæ domesticæ possunt occulte heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.* Est 37.